

ПЕДАГОГІКА

UDC 378.147:355.48(47)(477)"2022"

DOI 10.24195/2414-4665-2024-4-1

Erzsébet Bárány,
PhD (Szláv nyelvészet),
a Filológia Tanszék docense,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Beregszász 90202, Kossuth tér 6, Ukrajna
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8395-5475>

Ilona Huszti,
PhD (Nyelvpedagógia),
a Filológia Tanszék docense,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Beregszász 90202, Kossuth tér 6, Ukrajna
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1900-8112>

Ilona Lechner,
PhD (Kognitív nyelvészet),
a Filológia Tanszék docense,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Beregszász 90202, Kossuth tér 6, Ukrajna
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7235-6506>

A HÁBORÚ HATÁSA FŐISKOLAI HALLGATÓK IDEGEN NYELVEK TANULÁSÁVAL KAPCSOLATOS ATTITŰDJÉRE

2022. február 24-e jelentős dátum Ukrajna modernkori történelmében, amely gyökeres változást hozott az országban élő emberek millióinak életében. Ez volt az orosz-ukrán háború kezdete. Azonnal hadiállapotot vezettek be az országban, amely a mai napig érvényben van. Az oktatás rendkívül feszült körülmények között valósult meg először online, majd jelenléti formában a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán Kárpátalján, Ukrajna legnyugatibb régiójában.

A főiskola diákjaira hatással voltak a napi légiriadók, az óvóhelyre vonulás és a tanulás ottani folytatása okozta stressz, valamint a kutatásunk idején átlagosan 11-16 órás napi áramszünet. Ezért vizsgálatunk elsődleges célja az volt, hogy betekintést nyerjünk a diákok érzelmi állapotába, és jobban megértsük a háborúval kapcsolatos érzéseiket.

Egy online kérdőívet készítettünk, amelyet a Rákóczi-főiskolán 194-en töltöttek ki 17 különböző szakos hallgatók. A kérdőív tartalmazott egy blokkot a hallgatók háborúval kapcsolatos érzéseiről, 16 Likert-skálás kérdést felsorakoztatva. A másik blokk 18 Likert-típusú állításból állt, ahol a hallgatóknak azt kellett megjelölniük, hogy mennyire értenek vagy nem értenek egyet velük. Ezek a kérdések arra kérdeztek rá, hogy milyen volt a diákok idegennyelv-tanulással (angol és német) kapcsolatos attitűdjé a háború idején. A kutatás másik fő célja tehát az volt, hogy megtudjuk, milyen hatással volt ez a nehéz időszak a nyelvtanuláshoz való hozzáállásukra, és milyen kihívásokkal kellett szembenéznük.

Az eredmények azt mutatták, hogy az első év kezdeti szakaszában a diákok meglehetősen aggódtak a háború kimenetele miatt. Ugyanakkor optimisták és bizakodóak voltak hazájuk jövőjét illetően. Emellett a diákok mindent megtettek, hogy megbirkózzanak tanulmányi feladataikkal ezen embert próbáló körülmények között. Másrészt a diákok egy része elismerte, hogy demotiválódott. A kutatás pozitív megállapítása volt, hogy a diákok jelentős része azt állította, hogy a tanárok Google Classroomban adott írásbeli visszajelzései a tanulmányi teljesítményükről egyértelműen pozitív hatással voltak rájuk.

Kulcsszavak: attitűd, diákok, érzelmi állapot, idegennyelv-tanulás, Kárpátalja, motiváció, online oktatás, optimizmus, tanári visszajelzés, tanulás.

Bevezetés és a kutatási probléma jelenlegi állása.
Már majdnem három éve tart a szörnyű orosz-ukrán háború Ukrajnában. Kárpátalján élünk, az ország legnyugatibb régiójában, amely Szlovákiával, Magyarországgal és Romániával határos. Mivel Kárpátalján eddig nem folytak katonai műve-

letek, jelenleg Ukrajna legbékésebb csücskének számít. Azonban vidékünkön is naponta megszólalnak a légiriadók, ami azt jelenti, hogy az oktatási intézményekben meg kell szakítani a tanítást, a diákoknak és a tanároknak is át kell vonulniuk a bunkerekbe, és ott kell folytatniuk a munkát.

A kutatási alanyok életkora és száma
(forrás: Fábián, Huszti, & Lechner, 2024)

Életkor (év)	Diákok száma	Százalék (%)
17–18	44	22,7
19–20	87	44,8
21–22	31	16
23–24	7	3,6
24 feletti	25	12,9
Összesen	194	100

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Beregszászon, az ukrán-magyar határtól mindössze 6 kilométerre fekvő 20 ezer lakosú kisvárosban található. A főiskola óvóhelyei modern technikai eszközökkel vannak felszerelve, hogy a tanítási folyamatot segítsék, és a nehéz körülmények között is minőségi oktatást biztosítsanak a tanárok. Ennek ellenére a diákjainkat körülvevő körülmények pszichésen is hatnak rájuk. Felmérésünk idején, 2023 februárja és áprilisa között, azaz egy évvel a háború kitörése után, a diákok fizikai és mentális korlátokat egyaránt tapasztaltak. A fizikai kihívásokat a napi átlagosan 11-16 órás áramszünet okozta, ami az áram és a fűtés, valamint az internet-hozzáférés hiányát jelentette. Emellett diákjaink bizonytalanságot, szorongást, dühöt, kétségbeesést, kiábrándultságot és reménytelenséget éreztek az országban kialakult helyzet miatt.

A háború jelentős hatással van az ukrán felsőoktatási rendszerre. Számos kutatás foglalkozott már ezzel a témával, kiemelve a rendszer előtt álló kihívásokat és a diákokra, valamint az oktatókra gyakorolt hatásokat. Bondarenko (2022) elemzése rámutat a felsőoktatás nehézségeire a háborús helyzetben. Cékusz és Huszti (2024) az ukrán felsőoktatásban dolgozó tanárokkal végzett kutatásukról számolnak be, amelyben azt vizsgálták, milyen az oktatók hozzáállása a távoktatáshoz. Kornyska és mtsai. (2023) az aszinkron tanítás fontosságát hangsúlyozzák az ukrán felsőoktatásban, a háború által okozott akadályok miatt. Dvornichenko és Barsky (2021) még a háború előtt javasolták, hogy a tanárok fontolják meg a hibrid oktatási mód alkalmazását a felsőoktatásban. Banyoi és mtsai. (2023) továbbá megerősítik, hogy a távoktatási technológiák elengedhetetlenek a felsőoktatás sikeres működéséhez a jelenlegi helyzetben.

Kurapov és mtsai. (2023) kutatása szerint a háború negatív hatásai a diákok és az oktatók mentális egészségét veszélyeztetik, növelve a félelem, a stressz, a magányosság és a kiégés érzését. Westerlund és mtsai. (2023) az online angolnyelv-tanulás tapasztalatait vizsgálva további kihívásokat azonosított, mint például a légítámadások, az áramkimaradások, a kommunikációs problémák és a tanulmányi halogatás.

Cél és feladatok. Mindez arra készítetett bennünket, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola kutatócsoportját, hogy vizsgálatot végezzünk hallgatóink körében azzal a céllal, hogy jobban megértsük érzelmi állapotukat. A két fő feladatunk tehát az volt, hogy 1. megtudjuk, milyen volt a hallgatók érzelmi állapota a háborúval kapcsolatban; 2. megállapítsuk, milyen hatással volt ez a nehéz időszak a diákok idegennyelv-tanuláshoz való hozzáállására.

Kutatási módszerek. Összesen 194 hallgató (47 (24,2%) férfi és 147 (75,8%) nő) töltötte ki online kérdőívünket 17 különböző szakon, alap- és mesterképzésben. Voltak olyan résztvevők, akik vagy nappali tagozatos hallgatók (114–58,7%), vagy levelező tagozatos hallgatók (64 – 33%), vagy mindkettő két szakon (16–8,3%). A kutatásban résztvevők életkora 17 és 24 év között mozgott általában (ld. 1. sz. táblázat).

Válaszadóink 2023 februárja és áprilisa között töltötték ki az anonim online kérdőívet, egy évvel az orosz-ukrán háború kezdete után. A kérdőív négy szakaszból állt. Az elsőben személyes adatokat kérdeztünk, pl. életkor és nem, főiskolai szak, képzési program, idegennyelv-tanulás időtartama, lakóhely stb. A kérdőív második részében, amelyet 1. blokknak nevezünk el, Likert-típusú állítások kaptak helyet, amelyek a hallgatók érzelmi állapotára és általában az országban zajló háborúval kapcsolatos érzéseikre kérdeztek rá. A 2. blokk Likert-típusú állításokat tartalmazott arról, hogy a háború hogyan hatott a diákok általános tanulására, teljesítményére, míg a 3. blokk Likert-skálás kérdéseket tartalmazott a diákok tapasztalatairól és érzéseiről az idegennyelv-tanulással kapcsolatban ebben a rendkívül nehéz időszakban. A három blokkban összesen 54 kérdés szerepelt, ahol a válaszadónak egy ötfokozatú Likert-skálán kellett megjelölniük, hogy mennyire értenek egyet vagy nem értenek egyet egy adott állítással, az 1 azt jelentette, hogy „egyáltalán nem értek egyet”, az 5 pedig azt, hogy „teljesen egyetértek”. Lehetőség volt semleges válaszadásra is (a „3” érték megjelölésével).

Ebben a tanulmányban szeretnénk kitérni azokra az eredményekre, amelyeket a kérdőívünk első és harmadik blokkjában kaptunk, nevezetesen a diákok érzelmi állapotára és a háborúval kapcsolatos érzéseire, valamint arra, hogy a háború milyen hatással volt a diákok tanulmányi teljesítményére az idegen nyelvek tanulásával kapcsolatban.

Kutatási eredmények és azok megvitatása. Felmérésünk egyik fontos kérdése az volt, hogy a diákok mit gondolnak hazájuk jövőjéről. A diákok általában optimisták voltak, és sokan úgy vélték, hogy a háború hamarosan véget ér. Körülbelül egy évvel a háború kitörése után a válaszadó diákok továbbra is feltűnően pozitívan tekintettek a helyzet végkimenetelére. Rendíthetetlenül bíztak abban, hogy hazájuk képes lesz virágozni, amint az országban zajló konfliktus véget ér.

Ami a diákok motivációját illeti, az eredmények azt bizonyították, hogy a kutatásban résztvevők 52%-a nem veszítette el a motivációját a nehéz körülmények ellenére sem. A hezitáló válaszok aránya meglehetősen magas volt (25%). Mindez azt jelentette, hogy a diákoknak csupán 23%-a érezte magát demotiváltnak az adott helyzetben.

A diákok közel fele (43%) azt állította, hogy a külső körülmények nem befolyásolták a nyelvtanuláshoz való hozzáállását. A megkérdezettek 35%-a azonban úgy érezte, hogy a háború miatti helyzet hatással volt az attitűdjére,

míg a diákok 22%-a nem tudta eldönteni, hogy volt-e bármilyen hatása.

Az élő tanár-diák és diák-diák interakció hiánya az online oktatás során a válaszadók 47%-ának okozott problémát; másrészt viszont a diákok 27%-a számára az interakció hiánya nem okozott nehézséget. Voltak olyan diákok, akiknek ez a kérdés egyáltalán nem okozott gondot (26%).

A válaszadók mintegy negyede állította, hogy beszéd-készsége azért nem tudott fejlődni, mert az online tanulás során kevesebb lehetőség volt a szóbeli gyakorlásra. A tanulóknak mindössze 7%-a vélte úgy, hogy az órákon való fizikai jelenlétük pozitívan hatott az olvasásértésre, míg a nagy többség pozitívan nyilatkozott arról, hogy egyedül is jól tudták gyakorolni az olvasásértést. A kutatási alan-
yok mintegy fele úgy vélte, hogy a távoktatás előnyösebb a hallásértési készségük fejlesztésére, mivel annyiszor hallgathatják meg a hanganyagokat, ahányszor csak szükségük van rá. A válaszadók több mint fele (59%) hangsúlyozta, hogy a Google Classroomban az oktatók írásbeli megjegyzései és visszajelzései pozitívan hatottak az íráskészségük fejlődésére.

Következtetések. A háború jelentős kihívásokat jelent az ukrán felsőoktatás számára. A diákok mentális egészségének támogatása, a rugalmas oktatási módszerek alkalmazása és a személyes kapcsolatok fenntartása kulcsfontosságú a sikeres tanuláshoz ebben a nehéz időszakban. Adataink megerősítik, hogy míg a diákok egy része csüggedt, addig a haza jövőjével kapcsolatban a remény és az optimizmus uralkodó érzése volt jellemző. A diákok kétségtelenül szorongást éreztek a napi frontjelentések látán-hallatán, mindazonáltal igyekeztek fenntartani az optimizmus érzését a háború megoldását és az ország esetleges újjáéledését illetően.

A diákok jelentős kihívásokkal szembesültek a nehézségek leküzdésében, és figyelemre méltó rugalmasságról tettek tanúbizonyságot a nehéz körülményekhez való alkalmazkodás során. Ez a tapasztalat aláhúzza a legfontosabb tanulságot: még a reménytelennek tűnő helyzetekben is lehet megoldást találni. Az optimizmus fenntartásához azonban a pedagógusok részéről rendíthetetlen elkötelezettségre van szükség.

Kutatásunk a következő kulcsfontosságú pedagógiai következtetésekre világít rá:

- A tanároknak fontos szerepük van abban, hogy felismerjék a diákok érzelmi nehézségeit és megfelelő támogatást nyújtsanak nekik.

- Az online és offline oktatási módszerek kombinálása, valamint a tanulási ütem egyénihez igazítása segíthet a diákoknak a nehéz körülmények között is eredményesen tanulni.

- Az online térben is fontos a személyes kapcsolatok kialakítása és ápolása a diákokkal.

- A tanároknak folyamatosan fejleszteniük kell digitális kompetenciáikat, hogy a technológiai eszközöket hatékonyan tudják alkalmazni az oktatásban.

- A diákok bevonása a tanítási folyamatba, valamint a visszajelzésük figyelembe vétele növelheti a motivációjukat és a tanulási eredményeiket.

A jelenlegi eredmények alapján további kutatási irányvonalakat jelölhetünk ki, amelyek tanulmányozására a közeljövőben figyelmet kell fordítanunk.

1. A háború hosszú távú hatásai a diákok mentális egészségére és tanulmányi eredményeire.

2. A különböző tanári stratégiák hatékonysága a háborús helyzetben.

3. Az online oktatás hosszú távú hatásai az oktatási rendszerekre.

IRODALOM

1. Banyoi V., Kharkivska O., Shkurko H., Yatskiv M. Tools for implementing distance learning during the war: Experience of Uzhhorod National University, Ukraine. *Arab World English Journal, Special Issue on Communication and Language in Virtual Spaces*. 2023. P. 75–87. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/comm1.6>.

2. Dvornichenko D., Barsky V. Blended learning model in teaching media literacy. *Hayka i osvita / Science and Education*. 2021. Nr. 1. P. 49–56. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-1-7>.

3. Bondarenko H. Ukrainian education in wartime: Challenges and problems. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: History*. 2022. Vol. 62. P. 142–159. <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2022-62-06>.

4. Cékusz A., Huszti I. Transcarpathian tertiary teachers' attitudes to remote teaching. *Hayka i osvita / Science and Education*. 2024. Nr. 3. P. 60–64. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-3-9>.

5. Huszti I., Bárány E., Fábián M. Students' attitudes towards the war in Ukraine. *Educational Challenges*. 2024. Vol. 29, Nr. 1. P. 85–98. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2024.29.1.06>.

6. Kornytka Yu. A., Kolisnyk M. P., Sokyrka O. S. Asynchronous mode: Practices to succeed in a wartime. *Інноваційна Педагогіка*. 2023. Vol. 57, Nr. 1. P. 263–267. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.1.52>.

7. Kurapov A., Pavlenko V., Drozdov A., Bezliudna V., Reznik A., Isralowitz R. Toward an understanding of the Russian-Ukrainian war impact on university students and personnel. *Journal of Loss and Trauma*. 2023. Vol. 28, Nr. 2. P. 167–174. <https://doi.org/10.1080/15325024.2022.2084838>.

8. Westerlund R., Chugai O., Petrenko S., Zuyenok I. Teaching and learning English at higher educational institutions in Ukraine through pandemics and wartime. *Advanced Education*. 2023. Vol. 22. P. 12–26. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.283353>.

REFERENCES

1. Banyoi, V., Kharkivska, O., Shkurko, H., & Yatskiv, M. (2023). Tools for implementing distance learning during the war: Experience of Uzhhorod National University, Ukraine. *Arab World English Journal, Special Issue on Communication and Language in Virtual Spaces*, 75–87. doi: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/comm1.6> [in English].

2. Dvornichenko, D., & Barsky, V. (2021). Blended learning model in teaching media literacy. *Nauka i osvita / Science and Education*, 1, 49–56. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-1-7> [in English].

3. Bondarenko, H. (2022). Ukrainian education in wartime: Challenges and problems. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: History*,

62, 142–159. doi: <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2022-62-06> [in English].

3. Cékus, A., & Huszti, I. (2024). Transcarpathian tertiary teachers' attitudes to remote teaching. *Nauka i osvita / Science and Education*, 3, 60–64. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-3-9> [in English].

4. Huszti, I., Bárány, E., & Fábián, M. (2024). Students' attitudes towards the war in Ukraine. *Educational Challenges*, 29(1), 85–98. doi: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2024.29.1.06> [in English].

5. Kornyska, Yu. A., Kolisnyk, M. P., & Sokyrskya, O. S. (2023). Asynchronous mode: Practices to succeed in a wartime. *Innovatsiina Pedagogika*, 57(1), 263–267.

doi: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.1.52> [in English].

6. Kurapov, A., Pavlenko, V., Drozdov, A., Bezliudna, V., Reznik, A., & Isralowitz, R. (2023). Toward an understanding of the Russian-Ukrainian war impact on university students and personnel. *Journal of Loss and Trauma*, 28(2), 167–174. doi: <https://doi.org/10.1080/15325024.2022.2084838> [in English].

7. Westerlund, R., Chugai, O., Petrenko, S., & Zuyenok, I. (2023). Teaching and learning English at higher educational institutions in Ukraine through pandemics and wartime. *Advanced Education*, 22, 12–26. doi: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.283353> [in English].

Єлизавета Барань,

доктор філософії (Слов'янське мовознавство),
доцентка кафедри філології

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ
пл. Кошицута, 6, м. Берегове, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8395-5475>

Ілона Густі,

доктор філософії (Мовна педагогіка),
доцентка кафедри філології

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ
пл. Кошицута, 6, м. Берегове, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1900-8112>

Ілона Лехнер,

доктор філософії (Когнітивна лінгвістика),
доцентка кафедри філології

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ
пл. Кошицута, 6, м. Берегове, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7235-6506>

ВПЛИВ ВІЙНИ НА СТАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

24 лютого 2022 року – сумна дата в новітній історії України, яка принесла докорінні зміни в життя мільйонів людей, що проживають у державі. Цей день став початком російсько-української війни. Було введено воєнний стан, який триває й досі. Навчання у Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці ІІ, який знаходиться в західному регіоні України, відбувалося в надзвичайно напружених умовах, спочатку у форматі онлайн, а потім – очних занять. Під час проведення нашого дослідження здобувачі закладу вищої освіти перебували під впливом щоденних повітряних тривог, стресу, пов'язаного з переміщенням до укриття, а також – щоденного відключення електроенергії в середньому від 11 до 16 годин.

Основна мета нашого дослідження – отримати глибше розуміння емоційного стану студентів і краще зрозуміти їхнє ставлення до війни. Підготовлено онлайн-анкету, яке заповнили 194 студенти з 17 різних спеціальностей закладу вищої освіти. До анкети включено два блоки. Один блок містить 16 запитань за шкалою Лайкерта про те, як здобувачі ставляться до війни. Інший блок містить 18 тверджень за шкалою Лайкерта, в яких студентів просили вказати, наскільки вони погоджуються чи не погоджуються з тим чи іншим твердженням. Питання стосувалися ставлення студентів до вивчення іноземних мов (англійської та німецької) під час війни. Отже, іншою основною метою дослідження було з'ясувати, як вплинув цей складний період на їхнє ставлення до вивчення іноземних мов і з якими викликами вони зіткнулися. Результати показали, що на початку воєнних дій студенти були досить стурбовані перебігом війни та її наслідками. Однак вони були оптимістично налаштовані і з надією дивилися на майбутнє своєї країни. Більше того, студенти робили все можливе, щоб впоратися з виконанням своїх навчальних обов'язків у цих складних умовах. З іншого боку, деякі студенти визнали, що вони стали демотивованими. Позитивним результатом дослідження стало те, що значна кількість студентів зазначила, що письмові відгуки викладачів про їхню успішність у системі «Google Клас» мали на них однозначний позитивний вплив.

Ключові слова: ставлення, здобувачі вищої освіти, емоційний стан, вивчення іноземних мов, Закарпаття, мотивація, онлайн-навчання, оптимізм, зворотній зв'язок.

Yelyzaveta Baran,
PhD in Slav Linguistics
Associate Professor at the Department of Philology
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education
6, Kossuth Square, Berehove, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8395-5475>

Ilona Huszti,
PhD in Language Pedagogy
Associate Professor at the Department of Philology
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education
6, Kossuth Square, Berehove, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1900-8112>

Ilona Lechner,
PhD in Cognitive Linguistics
Associate Professor at the Department of Philology
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education
6, Kossuth Square, Berehove, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7235-6506>

THE EFFECT OF THE WAR ON THE ATTITUDES OF COLLEGE STUDENTS TOWARDS LEARNING FOREIGN LANGUAGES

February 24th, 2022 marks a significant date in the modern history of Ukraine, bringing about a radical change in the lives of millions of people living in the country. This was the beginning of the Russian-Ukrainian war. A state of martial law was immediately introduced in the country, which remains in effect to this day. Education took place under extremely tense circumstances, first online, then in person at the Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in Transcarpathia, the westernmost region of Ukraine.

The students of the college were affected by daily air raid alerts, the stress of evacuating to shelters and continuing their studies there, as well as an average of 11-16-hour daily power outages during the time of our research. Therefore, the primary goal of our study was to gain insight into the students' emotional state and better understand their feelings about the war.

We created an online questionnaire, which was completed by 194 students from 17 different programs at our college. The questionnaire included a block about students' feelings towards the war, listing 16 Likert-scale questions. The other block consisted of 18 Likert-type statements where students had to indicate how much they agreed or disagreed with them. These questions asked about students' attitudes towards foreign language learning (English and German) during the war. Therefore, the other main goal of the research was to find out how this difficult period affected their attitude towards language learning and what challenges they had to face.

The results showed that in the initial stages of the first year of the war, students were quite worried about its outcome. However, they were optimistic and hopeful about the future of their country. In addition, the students did everything they could to cope with their academic tasks under these trying circumstances. On the other hand, some students admitted being demotivated. A positive finding of the research was that a significant proportion of students stated that the written feedback provided by teachers in Google Classroom about their academic performance had a clearly positive impact on them.

Key words: attitude, students, emotional state, foreign language learning, Transcarpathia, motivation, online education, optimism, teacher feedback, learning.

Подано до редакції 27.11.2024